

2009Z18631

Vragen van het lid **Van Velzen** (SP) aan de staatssecretaris van Defensie over *het mislukken van de onderhandelingen over een vaste prijs voor de JSF*. (Ingezonden 12 oktober 2009)

1

Is het waar dat u geen enkele vooruitgang heeft geboekt in uw pogingen om samen met de JSF partnerlanden afspraken te maken over een vaste prijs voor de JSF? Wanneer is hierover voor het laatst onderhandeld? Wat is de stand van zaken?

2

Kent u de uitspraak van de Chief Executive van de Australische Defensie Materieel organisatie, Stephen Gumley¹ over het mislukken van de pogingen om tot een «consortium buy» te komen: «There was not enough interest among the various countries and the US had a problem also, with their congressional rules, about committing to a Multi-year buy before a certain stage in the program's technological development»? Was is uw reactie op deze weergave van de stand van zaken? Is deze correct? Welke

bezwaren heeft de VS tegen een «consortium buy»?

3

Herinnert u zich de aanbeveling van de Algemene Rekenkamer in zijn rapportage over 2008 om de Kamer te informeren omtrent de voortgang rond de eventuele invoering van de «consortium buy» en de financiële gevolgen daarvan? Bent u bereid deze aanbeveling na te leven en de Kamer met regelmaat te informeren over de onderhandelingen rond de «consortium buy»?

4

Is het waar dat Lockheed directeur Tom Burbage het tot op heden niet tot stand komen van de «consortium buy» wijdt aan onzekere factoren, te weten de prijzen die toeleveranciers zullen rekenen en de onzekerheid over het aantal toestellen dat besteld gaat worden?² Wanneer denkt u dat de onzekerheid over deze twee factoren voorbij zal zijn? Op welk tijdstip denkt u dat alle partnerlanden definitief besluiten over het aantal te bestellen toestellen? Denkt u dat het dan nog interessant is om een vaste prijs af te spreken?

5

Kent u de uitspraak van de heer Gumley¹: «When the program is more mature and the technical risk

has been retired, we would be in a much better position and a safer one to buy our main aircraft»? Betekent dit dat partnerland Australië de koop van de JSF-toestellen (behalve de testtoestellen) uitstelt? Zo nee, wanneer kopen zij de JSF en hoeveel stuks?

6

Welke impact heeft het eventueel later bestellen van de JSF door de Australische Luchtmacht op de prijs voor de eventuele Nederlandse vervanger van de F-16?

7

Wat bedoelen topman Burbage en generaal-majoor Moore met de mededeling dat «het in principe ook niet veel uitmaakt hoeveel toestellen de Koninklijke Luchtmacht zal afnemen.»³ Betekent dit de mogelijke Nederlandse JSF-bestelling geen breekpunt is in het totaal aantal te bouwen JSF-toestellen, en zo ja, hoe kan het dat meer of minder (Nederlandse) bestellingen geen invloed hebben op de (stuks)prijs?

8

Kent u de uitspraak van Moore³ «Er zijn nauwelijks problemen en zeker geen grote. Dat heeft te maken met al het voorwerk dat al is gedaan»? Kunt u garanderen dat er geen grote problemen meer op zullen duiken

tijdens de nog niet afgeronde JSF testfase?

Toelichting

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen ter zake van het lid Peters (GroenLinks), ingezonden 7 oktober 2009. (vraagnummer 2009Z18240)

---

¹ Australian Financial Review, 22 september 2009: «Attempt to fix price of fighter jets fails»
<http://www.afr.com/home/login.aspx?ATL://20090922000031580607&section=News>

² Reformatorisch Dagblad, 6 oktober 2009: «Prijs JSF blijft onzeker»
<http://www.refdag.nl/artikel/1437108/Prijs+JSF+blijft+onzeker.html>

³ Website Defensie, 6 oktober 2009: «JSF-programma ligt op schema»
http://www.defensie.nl/actueel/nieuws/2009/10/06/46136747/JSF_programma_ligt_op_schema